

Nr. 1.

5. årgang.

5. januar 1945.

Folkestreiken

er noe som ikke hører hjemme i det politiske hverdagsliv. En effektiv folkestreik vil innebære at hele folket med ganske få bestemte unntakelser legger ned sitt arbeid, at fabrikkene, verkstedene, jernbaner og sporveier og andre transportmidler stopper totalt, at alle private næringsdrivende forlater sitt arbeid, at de offentlige funksjonærer i stat og kommune ikke møter på sine kontorer, at kjøpmannen stenger sin butikk - slikt skjer ikke til hverdags. Bare i tider med den høyeste politiske ladning og spending vil folket føle det som en nødvendighet å foreta så radikale skritt. Nest vepnet opprør er folkestreiken det sterkeste våpen vi kan sette inn mot det tyske slaveri. Kan vi vente at vi i Norge skal oppleve slike forhold? Kan vi vente at vi engang alle vil føle en alminnelig arbeidsredlegging ikke bare som en nasjonal nødvendighet, men også som en personlig befrielse, som en tilfredsstillelse av et lidenskapelig behov for personlig innsats? Vi for vår del er ikke i tvil om dette vil skje, og at det kan komme til å skje i nær fremtid. - Under inntrykket av den tyske motoffensiv på vestfronten, stillstanden i syd og den langvarige ro på østfrontens sentrale avsnitt har formodentlig en del slått seg til ro i den oppfatning at det ikke blir slutt på krigen med det første. De innstiller seg på en langvarig seipining utover våren og sommeren. En ting skulle imidlertid disse årene ha lært oss, nemlig at scenene på det store krigsteater i Europa stadig skifter, og at det ofte skjer plutselig. Det samme gjelder de politiske forhold under den tyske okkupasjon her i landet. Derfor gjelder det at vi under ingen omstendigheter hengir oss til de falske forestillinger og tilbøyeligheter til passivitet som en relativ ro i øyeblikket lett kan fremkalle. Til enhver tid må vi være mentalt forberedt på de harde kamper som vi når som helst kan komme med i. Bare da vil vi kunne nytte ut alle muligheter til en seierrik kamp.

Hittil er folkestreik ikke blitt brukt som kampmiddel i Norge. Men i Danmark har det skjedd to ganger under ledelse av det danske frihetsråd. Begge ganger ble den proklamert som tidsbegrenset og gjennomført uten svikt. Under befrielsen av Paris gikk politiet til streik, og i Holland gikk jernbanefolkene til streik i samband med de alliertes militære aksjon i Arnheim-området. De politiske og strategiske omstendigheter skifter jo fra tid til tid og fra land til land, men det er all grunn til å bygge på forutsetningen om at vi her i Norge kan komme opp i liknende forhold. - Passivitet overfor overgrep fra tyskerne eller N.S.s side vil i enkelte tilfelle føre til politisk forråtnelse. Kan vi f. eks. passivt se på at tyskerne foretar omfattende deportasjoner av politiske fanger til Tyskland med fare for at det blir en ny Westfalen-katastrofe? Skal vi avfinne oss med at gisler i stort antall blir skutt? Svaret er gitt. Slikt finner vi oss ikke lenger i uten å gi vår protest det kraftigste uttrykk. Også i samband med militær storkamp i Norge er folkestreiken de våpenløses mest effektive kampmiddel mot tyskerne. I et givent øyeblikk vil alle kluter måtte settes til - da får det briste eller bære.

Som man vil huske ble det i høst sendt ut en redegjørelse gjennom den frie presse om folkestreiken som kampmiddel. I fire punkter ble følgende understreket:

- 1) Folkestreik vil bli proklamert av Hjemmefrontens ledelse.
- 2) Ordren utsendes gjennom den frie presse og over London radio.
- 3) Ingen må la seg rive med i aksjoner som ikke er satt i verk av Hjemmefrontens ledelse.
- 4) Forbered deg om mulig på den situasjon som oppstår når alle tilførsler stanser. Også vann, gass og elektrisitet kan bli avstengt i en kritisk situasjon.

Disse punkter har fremdeles sin fulle gyldighet. Enhver må legge seg dem på sinne. - Det er klart at under en folkestreik vil tyskerne sette mest inn på å få fabriks- verksteds- og transportindustriens arbeidere tvunget tilbake til arbeidsplassene. Tyskerne er mest avhengig av det arbeid disse grupper yter. Derfor vil de komme forrest i ildlinjen. Kampens utfall vil i stor utstrekning være avhengig av om disse arbeidere holder mål. Når det virkelig røyner på, blir det således de som vil komme til å utgjøre hjemmefrontens elitesoldater. Det sier seg da også selv at det er denne befolkningsgruppe som må gjøre de alvorligste forberedelser i den tid som er igjen. En folkestreik lar seg jo ikke improvisere. De bestående illegale organisasjoner og forbindelseslinjer må utbygges med tanke på de spesielle forhold som folkestreiken selv skaper. Herunder må kravet om forsiktighet aldri svekkes. Men forberedelsene må gjøres nå. Den dag folkestreiken proklameres er det for sent. Om folkestreiken skal bli vellykket i en given situasjon er avhengig av den enkelte bedrifts innsats og den enkelte arbeiders kampkraft.

Krigsutviklingen i 1944 - et tilbakeblikk.

I mangel av krigerske triumfer, søkte både Hitler og Quisling i sine nytt-årstaler å oppmuntre sine tilhengere ved å peke på de økonomiske og derav følgende politiske vansker som gjør seg gjeldende i de tidlige okkuperte land. På tross av at alle mennesker vet at det er tysernes utsugning under okkupasjonsårene og deres hensynsløse ødelogelser under retrettene som er årsak til den nød som råder, påsto selvsagt disse sannhetsapostler at nöden utelukkende skyldes demokratisk-plutokratisk vanstyre. Ellers hadde hverken Hitler eller Quisling andre "seirer" å peke på enn at deres regimer hadde overlevet 1944. Omsider er altså herrene blitt så vidt beskjedne at de renner over av takknemlighet for at de enda er i live. De søker tröst i at deres motstandere må vente noen måneder lenger enn beregnet med å nyte seierens frukter. Den feilregning som er forekommet på alliert hold når det gjelder krigens forløp er allikevel fullstendig bagatellmessig i forhold til den serie av feilbedømmelser som Hitler og Quisling har gjort seg skyldig i opp gjennom årene. Vi kunne uten vanske fylle hele F.F. med deres latterlige profetier. 8. november 1940 sa Hitler: "Den dag kommer snart til å opprinne da det ikke lenger finnes noen Churchill, men tyske ubåter skal det være mer enn nok av". Og 8. november 1941: "Den som har erobret alt fra Öst-Preussens grense til 10 km. fra Leningrad vil også innta selve byen. - Aldri før har et kjeperike vært slått ned så fort som Russland denne gang". -- Slik kunne vi fortsette. I en hyldningsartikkel til Hitler ved nytt-årsskiftet skriver allikevel Göbbels: "Han er den største blant de personligheter som nå lager historie, han står foran alle andre i evnen til å forutse de hendelser som kommer!" - Hadde en annen mann enn Göbbels sagt dette ville han vel blitt sperret inne for forsøk på å ironisere over "Føreren".

Vi bør ikke ved årsskiftet være mere fordringsfulle enn at vi kan glede oss over den serie av militære og politiske nederlag som 1944 bragte for Tyskland. Ved årsskiftet 1943-44 var det ingen front i vest. I Öst var Finland inntatt og fronten fortsatte fra Leningradsavsnittet, over Vitebsk, Mogilev, Pripetmyrene, Rowno, Venitsa, Krivoy Rog og langs Danjopers nedre løp til Svartehavet. Krim var besatt av tyskerne. I løpet av 1944 har tyskerne tapt Finland, Hviterussland, Ukraina, Krim, Estland, Latvia og Litauen, Bessarabia, Romania, Hellas, Bulgaria, tre fjerdedeler av Ungarn og store deler av Polen, Tsjekoslovakia, Jugoslavia og Albania. - I Vest kom den allierte invasjonen 6. juni, 2 dager etter at Roma falt. I begynnelsen av august skjedde gjennombruddet i Normandie, den 15. august landstog de allierte i Syd-Frankrike og i slutten av august ble Paris befridd - samme dag som Romania kapitulerte. Etter at Belgia og deler av Holland var befridd, begynte angrepet på selve Tyskland. 28. oktober falt Aachen og i midten av november var de allierte på offensiven fra Holland til den sveisiske grense, med noe gjennombrudd av Siegfriedlinjen ble ikke nådd før jul. I midten av desember startet tyskerne en kostbar motoffensiv i Luxembourg og Belgia. På alliert hold har man vært tilbøyelig til å regne med at denne offensiven bare vil bidra til å forkorte krigen. På sydfronten i Italia gikk frontlinjen ved forrige årsskifte litt nord for Neapel, nå går den langs sydenden av Po-sletten. -

Ifølge Eisenhower mistet tyskerne under offensiven i Frankrike fram til utgangen av oktober over 1 million mann i falne, sårede og fanger. I november meddelte Kalinin at tyskerne fra 24. desember 1943 til 3. september 1944 hadde mistet 1 million mann i drepte og fanger. Sammenlagt kan en vel regne at Tyskland i 1944 ble tappet for ca. 2½ million soldater. I oktober anslo den sveisiske avisen "Die Nation", Tysklands samlede tap under krigen til 8,5 millioner falne. Samme avis regnet med at 13 millioner hus i Tyskland var ødelagt ved bombeangrep. Dette tall lyder ikke usannsynlig når en husker den britiske regjeringens meddelelse i høst om at 1/3 av Storbritannias 13 millioner hus var ødelagt eller skadet under krigen.

Tyskerne håper at uenighet mellom Sovjetsamveldet og de anglosaksiske stormakter skal gi dem sjansene til en kompromisfred. Om dette spørsmål uttalte Stalin 7. november i fjor: "Det som er overraskende er ikke at det finnes meningsforskjell, men at disse er så få at de nesten alltid er blitt overvunnet takket være enigheten og samarbeidet mellom de tre stormaktene. - Vi har ingen tvil om at stormaktsalliansen, likesom den har bestått prøven gjennom 3 års krig og ledet til seier for de folk som har reist seg til forsvar for sin frihet og ære, skal bestå prøven under krigens sluttfase."

Frontsituasjonen pr. 5/1. - I Vest.

På alliert hold regner en med at von Rundstedt i alt har satt inn 20 divisjoner eller ca. 200.000 mann i den tyske offensiven som ble startet 16. desember i Ardennerne mellom byene Malmedy og Luxembourg. I løpet av de første 7-8 dagene lykkes det tyskerne å rykke fram opptil 6 mil. Disse begynnelsesframgangene kunne oppnås fordi tåke og lavt, tett skydekke hadde unaliggjort den allierte speditjeneste og offensiven kom som følge derav overraskende. Også under offensivens første dager hindret værforholdene ann uts av allierte flystyrker i større omfang. I de første juledagene ble imidlertid offensiven bremsert opp og amerikanerne satte inn sterke flankangrep mot den tyske kilen. I sør har 3. am. arme gjort et dypt innbrudd i tyskernes linjer og nådd fram til et punkt 8 km. n.ø. for Bastogne, etter at Rochefort, Romagna og 2 landsbyer er gjenerobret. Også Etternach lenger øst er igjen på allierte hender. Bastogne har hele tiden holdt stand mot de tyske stormangrepene. Onsdag ble den tyske kilen angrepet nordfra ved Grandmenil, hvor amerikanerne rykker hurtig fram tross sterk tysk motstand. De siste 12 dagene har opptil 3000 allierte fly vært i virksomhet over kampanrådet hver dag. I et alliert kommunike onsdag het det at 400 tyske panservogner og 323 fly hittil er tilintetgjort. Dessuten har de allierte tatt 15-20 000 fanger. De samlede tyske tap anslås av engelske avis-korrespondenter til 60 000 mann. - I nyttårshelgen satte tyskerne inn et angrep også mellom Rhinen og Saargemund. Angrepet er enten stanset eller sinket, tross enkelte lokale tyske innbrytninger i 7. am. armers front. Begge de tyske offensivene har selvsagt bidratt til å hemme den allierte aktivitet på de øvrige avsnitt av vestfronten. I Öst har russerne etter omringningen av Budapest, presset tyskerne ut av 3/4 av hovedstaden. Kampene i byen er overordentlig bitre. Nordvest for Budapest har russerne nådd fram til Komarom på grensen mellom Ungarn og Tsjekoslovakia, ca. 120 km. i luftlinje fra Wien. - I Kurland fortsetter tilintetgjørelsen av de innesperrede tyske troppene. I Hellas har general Plastiras dannet ny regjering og avlagt troskapsed til den nye regent, erkebiskop Damaskinos. Det er ennå for tidlig å si om det vil lykkes Plastiras å bilogge striden med ELAS-troppene. Det franske sosialistparti vedtok på sin nylig avsluttede kongress å innby kommunistene til forhandlinger om samling i ett arbeiderparti. Kommunistene har valgt en komite på 6 medlemmer til å føre forhandlingene med sosialdemokratene. General Eisenhower har i et budskap til de tyske arbeiderne lovet dem at de skal få organisere frie fagforeninger i de tyske områder som blir besatt av de allierte.

Statsminister Nygårds vold talte over London Radio 26. desember 1944. Vi bringer et utdrag av talen. For dere hjemme står en ny krigsvinter for døren med mindre mat og under vanskeligere forhold. Men en ting kan vi glede oss over: For første gang vaier det norske flagget på norsk jord takket være russernes hjelp. Glæden over at det første norske området er befridd er blandet med sorg over tyskerne's ødeleggelser. "Hvorfor kommer ingen og stanser ødeleggelsen?", spør man seg. Til det kan jeg bare svare at vi selv ikke er sterke nok til å få istand slikt angrep. Vi må ha hjelp fra de allierte, og det er de alliertes sak å avgjøre hvor deres disponible styrker behøves best. Men vi kan være forvissede om at alle krefter blir satt inn for å få slutt på krigen hurtigst. Det norske folk har gjort en innsats som det står respekt av, ikke minst i kampen om havens frihet. Det er allerede flere tusen norske sjøfolk, marinesfolk og flygere som har gått sitt liv sammen med hjemmefronten. Det er dyre tap, og i tiden som kommer, når kampen blir ennå mer intens, gjelder det at vi er beredt til å ofre alt som situasjonen krever. Allerede i min juletale for to år siden nevnte jeg at den nå sittende regjering vil innsende sin avskjedsansøknad så snart vi er kommet hjem. Det ville være en fordel at folk som har vært hjemme hele tiden kan ta fatt på løsningen. Hvordan den nye regjering skal dannes hverken kan eller vil jeg uttale meg om. Det er som bekjent dolte meninger om det gamle storting. Det har vært nevnt at noen stortingsmenn har vært så unasjonale at de ikke får sitte i Stortinget. Regjeringen må gis de nødvendige fullmakter til å granske forskjellige ting ved krigsutbruddet og hva som er skjedd siden Elverum. Men alle disse spørsmålene har ikke regjeringen villet ta noe standpunkt til. Avgjørelsen bør utstå til etter regjeringens og kongens tilbakekomst, ifølge konferanser med Hjemmefrontens forskjellige organisasjoner. Regjeringens forutsetning er at valg holdes så snart som overhode mulig. Visse valgtekniske frister må avkortes, men det må selvsagt være tid nok til å kontrollere at ingen stripe eller tyskorienterte eller naziorienterte får være med å stemme. Men alle tvangsforflyttede nordmenn, fanger i utlandet, seilende sjøfolk må selvsagt skaffes full anledning til å stemme. Jo hurtigere en fri meningsutveksling kan komme i stand, desto forttere kan vi løse spørsmålene. Til slutt vil jeg si at vi idag må gjennomleve mørketiden med skjerpet terror, dype ofre etter tyskerne's skjendelsesgjerninger nordpå. Men holder vi sammen, vil både dagens og ettortidens oppgaver være lettere å løse. --

Hjemmefronten.

Bombeangrepet mot kvarterene omkring Victoria Terrasse krevde dessverre mange nordmenns liv. Det er kjent at tyskerne visste at mange fly var på vei mot hovedstaden. Forvarsel var gitt på tyske luftvernsforlegninger og på en del bedrifter av krigsviktig betydning. Befolkningen i Oslo ble imidlertid varslet først i samme øyeblikk som bombene falt. Det vil ofte ikke kunne unngås at gode nordmenn mister livet ved angrep av denne art, men ansvaret for at ofrenes antall denne gang ble så stort, faller på de tyske myndigheter. Hvor mange tyskere som ble drept under angrepet er ennå ikke kjent.

På Colloseum ble en av kinoforestillingene i juledagene avsluttet med at en av kontrollørene steg fram på scenen og opplyste at alle kvinner blant publikum skulle forlate lokalet, mens mennene måtte bli igjen. Senere viste en hel del norske statspolitifolk seg på arenaen og kommanderte en stor del av mennene inn i biler som ventet utenfor kinobygningen. Imidlertid fikk bare en brøkdelen plass i disse og resten ble stillet opp og skulle marsjere avsted under politibevakning. Størstedelen av mennene sprengte imidlertid politikjeden og kom seg unna. Politiets mening med denne aksjon var å samle folk til borgervakt, antakelig som en slags straff for sprengingen av Borgervaktkontoret ved Youngstorget. Det er første, men forhåpentligvis ikke siste gang at et tilfeldig publikum renner politiet overende på denne måten.

I den kommisariske landsorganisasjon forestår store innskrekinger i administrasjonen. Sosialavdelingen og opplysningsavdelingen skal avskaffes, visstnok også Oslo Faglige Samorganisasjons kontorer. Antakelig har tyskerne omsider oppdaget at den nazistiske LO bare er et skall uten innhold og blitt enig med Quisling om å sette en del av lakeiene på porten. Mens denne storrengjøring foregår, fortsetter vi vår kamp for en FRI FAGBEVEGELSE.

Liter.

FRI FAGBEVEGELSE.

Nr. 2.

5. årgang.

12. januar 1945.

Okkupasjonens snyltere.

Den kjente svenske journalisten, Victor Vinde, skriver i en korrespondanse fra Paris til "Renaletidningen": "Okkupasjonen har vakt tilliv noe av det edleste hos hundretusener av mennesker, men også lokket fram det laveste og dærligste hos mange hundre tusen andre. Jeg tenker på alle som i fire år har vendt seg til å leve utenfor loven, som har mistet den lille rest av medborgerånd de hadde i normale tider, på alle dem, for hvem okkupasjonen betydde ubegrensede profitter. Det er mange fler enn man tror. Og det er derfor ikke så underlig at det i de befriede landene går mange mennesker som med savn tenker på den tyske tiden, da de kunne tjene penger lettere enn noen sinne før. Hva alle disse mennesker som fyller de parisiske luksusrestaurantene beklager er ikke at allierte tropper har erstattet de tyske, for de har aldri vært tyskvenlige, men at overhodet myndigheter, i dette tilfellet de nye franske myndighetene, blander seg i deres saker og ting og vil sette en stopper for deres gulasjeri."

Den kategori av snyltere som Vinde her skildrer har vi som kjent flere enn nok av også i vårt land. Vi er fullt klar over at en meget stor del av svartebørshaiene, barakkebaronene og de "smidige" forretningsfolkene finnes der hvor de hører hjemme, nemlig i Nasjonal Samling. Men mange er smartere enn som så. For et par år siden var de fleste av dem talende tause, men nå kappes de om å agere "jössinger". Som de lunkne og lure spekulanter de er, har de aldri bragt noe offer eller gjort noe positivt for den felles sak, men de blir mer og mer patriotiske i kjeften etterhvert som seieren nærmer seg. Entreprenører eller forretningsmenn, som om formiddagen har skuffet inn tusener på sine forrederiske forbindelser med tyskerne og nazistene, flommer over av fedrelandsk svada ved kaffekoppen eller pølsteren om ettermiddagen. Og alle de børsmatadorer, som har tjent seg søkkrike på sine landsmenns savn og lidelser, forsøker å gi det utseende av at de gjør et landsgavnlig arbeid ved å unndra tyskerne og quislingene matvarer og andre nødvendighetsartikler. Men de blodige prisene forteller om noe annet enn fedrelandssinn og samkjensle.

Naturligvis nærer disse spekulantene et frekt håp om at de skal få leve i fred med sitt tyvegods også etter krigen. Men det håpet skal bli gjort til skamme. Mange av dem er like hatet som quislingene. Folkets brede lag vil enstemmig forlange at de blir tatt så kraftig i nakken at de for all fremtid skal ha grunn til å angre sin griske og hensynsløse egoisme. Hver krone som er utbetalt av tyskerne og nazistene under okkupasjonen må bli ettersporet og mottakerne skal få sanne at ikke alle slags forretninger kan avsluttes med fortjeneste. Vår kamp ville være uten mening og mål, hvis ikke også denne art av forredere får den straff de fortjener. Vi har inntrykk av at i Frankrike og Belgia har mange av dem sluppet for lett unna. Det må ikke skje i Norge! Hjemmefronten har lenge hatt pålitelige nordmenn til å samle opplysninger og notere ned de som forsøker å berike seg på nasjonens nød. Men det er nødvendig at alle gode nordmenn deltar i dette etterforskningsarbeid og skaffer de sikrest mulige beviser. Et spørsmål er det også om ikke hjemmefrontens ansvarlige organer bør overveie å sette i verk spesielle former for avstraffelse allerede nå mot de verste av de snyltere det her gjelder. Overfor svartebørshaiene har danskene for sin del lansert den enkle og kraftige parole: slå dem ned!

Det er også en annen kategori av "jössinger" enn profittmakerne, som trenger at alvorssord. Det er de kritikksyke negativistene, de selvtilfredse lenestolsstrategene og "ettermiddagsjössingene", som aldri gjør noe selv. Nettopp disse folk er ofte de mest stortalende, de ivrigste til å oppløste jeremiader over at "ingenting blir gjort". Eller de klager over at allting blir gjort på en feilaktig måte. Det er gjerne de samme folk som er fulle av "omsyn" og "klokskap" når det gjelder å bringe et offer eller gjøre en innsats. Det er på tide at disse folk blir litt mere kritiske mot seg selv og mer positive i sin opptreden utad.

Mappe 4
Ekspl. 2 A.
Dato 12.1.45
A. 15035/45.
Lnr. 5986

På Det engelske arbeiderpartis kongress

1 desember framla partiets styre et forslag om finans- og beskjeftigelsespolitikken etter krigen. Forslaget konkluderte med et bestemt krav om at flere av krigsperiodens kontrollåtgjerder må fortsette i overgangsperioden mellom krig og fred for å hindre inflasjon og en fri konkurranse som kan resultere i arbeidsløshet. For å gjennomføre en slik politikk forlanger partistyret statskontroll med Bank of England og den finansielle investeringspolitikk. Dette krav faller sammen med det program som ble vedtatt på Den engelske Landsorganisasjons kongress i høst. Under debatten om partistyrets forslag foreslo Arthur Deaken, Transportarbeiderforbundets formann, at de nåværende kontrollorganer i det økonomiske liv ikke bare opprettholdes, men også utvides og tillempes på en slik måte at representanter for fagbevegelsen får høve til å innsette forskjellige kontrollnemnder. Deakens forslag, som også inneholdt en voldsom kritikk av det private kartell- og monopolsystem, ble vedtatt av partikongressen på tross av Noel Bakers, Shinwell og andre styremedlemmers motinnlegg.

Forberedelse til den faglige verdenskongress

er nå snart avsluttet. Kongressen begynner i London 6. februar.

En komite sammensatt av representanter for de britiske, russiske og amerikanske fagforeningene står som innbydere til konferansen. Et av de viktigste punktene på dagsordenen blir spørsmålet om å reorganisere den faglige internasjonale, slik at den kommer til å omfatte samtlige lands faglige organisasjoner. To andre spørsmål som vil bli viet stor oppmerksomhet er den internasjonale fagbevegelses stilling til fredsslutningen og de faglige organisasjoners representasjon i de forente nasjoners kommisjoner for hjelp til de krigsherjede land.

Fagforeningarnas Centralförbund i Finland

har tilstillet den finske regjering et forslag om opphevelse av loven om arbeidsfredens trygging av 6. februar 1931 s.å. "arbeidsplassterrorlov". I skrivet fremholdes blant annet at denne er en av de unntakelseslover som Riksdagen godkjente under Lappo-perioden. Lovens formål var å bevare arbeidsfreden og beskytte partene på arbeidsmarkedet. I praksis var loven utelukkende til hjelp for arbeidsgiverne og streikebryterne.

Kina

befinner seg for tiden i en militær og politisk krise som kan få meget vidtrekkende følger. I de to siste månedene før jul forekom det ikke mindre enn 3 omdannelser av den kinesiske regjering. Krisen har to årsaker, dels den vanskelige militære situasjon, dels motsetningsforholdet til de kommuniststyrte provinsene i Nord-Kina. De japanske troppene står nå ved Kweiyang sør for Chunking. Skulle Kweiyang falle, kommer både vedstaden og Burmaveien i faresonen. Den truende militære situasjon har ført til at Chiang-Kai-Chek har forlatt sin post som formann i det eksekutive råd og reist til fronten for personlig å lede operasjonene. - Fra russisk hold er Chiang-Kai-Chek i det siste blitt kraftig angrepet i pressen for å styre diktatorisk og understøtte de reaksjonære samfundskrefter i Kina. Chiang anklages for å forsømme krigsinnsatsen mot Japan og svekke den nasjonale front i Kina ved sine ustanselige angrep på kommunistene.

Det franske sosialistparti

vedtok på sin nylig avsluttede kongress et manifest der det bl. a. heter at bare sosialismen kan befri menneskene fra kapitalismens slaveri og at alle reformer er umulige å gjennomføre uten sosialisering av samfundets nøkkelposisjoner, elektrisitetsverkene, råvarehandelen, tungindustrien, transportvesenet, forsikringsvesenet og bankene. Det betones at sosialiseringen ikke må føre til statskapitalisme. Manifestet forutsetter at de sosialiserte bedrifter skal ledes av representanter for arbeiderne, funksjonærene og almenheten. Det sies videre at en slik revolusjon i næringslivet ikke kan gjennomføres før fedrelandsforrederne er uskadeliggjort og Petains embetsmenn fordrevet. Partiet uttaler seg videre for en desentralisering av forvaltningen samt for en regjering som støtter seg på få, men sterke partier. Til slutt fremholder manifestet at de franske sosialdemokratene har vunnet en seier over seg selv gjennom å fornye partiet moralsk og organisatorisk og ved å utelukke alle forredere og ynkrygger.

Fri Fagbevegelse

har nå kommet ut i mere enn fire år. Avisen vil fortsette så lenge det er behov for den, d.v.s. til Norge er befridd for den tyske okkupasjonen. Vi har i høst hatt en del tekniske vansker å kjempe med, som vi imidlertid nå håper å ha overvundet. Bl.a. vil det bli mulig for oss å øke opplaget på F.F. her i Oslo ganske betydelig. Men det er om å gjøre at hver eneste avis som sendes ut blir lest av flest mulige. Distributører og andre interesserte på arbeidsplassene bør derfor gjennom de vanlige kanaler sende inn rapport om i hvilken utstrekning behovet for å få tak i de fagorganisertes frie avis blir tilfredsstillende. Er det for få eksemplarer av avisen på din arbeidsplass, gi da beskjed om hvor mange nye eksemplarer som behøves, men nevnt samtidig det totale antall av arbeidere på bedriften. Redaksjonen er for øvrig takknemlig for alle råd og vink om hva F.F. bør inneholde. Refe-rater og innlegg som berører spørsmål som interesserer arbeiderne, vil så vidt mulig bli behandlet i avisen. Vi vil i det hele tatt bestrebe oss på å gjøre F.F. til et så levende og aktuelt kamporgan for de norske arbeidere som mulig. Så håper vi at våre distributører og lesere på sin side gjør hva de kan for at avisen blir lest av flest mulig både i og utenfor Oslo.

Frontsituationen

Vestfronten.

Då Rundstedt for 24 dager siden startet sin offensiv i Belgia og Luxembourg uttalte han i en dagsorden at den kamp som foresto var av avgjørende betydning for krigens utfall. Det gjaldt Tysklands seier eller tilintetgjørelse. Idag er det åpenbart at dette desperate forsøk på å tilføye de allierte et avgjørende nederlag ved et overraskende angrep ikke i noen henseende er lykket. Allierte frontkorrespondenter mener at tyskerne hittil har mistet 100.000 mann. Tyskerne har riktignok tatt atskillige tusen amerikanske soldater til fange, men enda flere av Tysklands beste tropper er kommet i alliert fangenskap. På 1. am. armers frontavsnitt var det inn-til onsdag tatt 15.925 fanger og på 3. armers frontavsnitt 9.950. Det amerikanske fremstøtet på sydsiden av den tyske kilen i Ardennerne har nå nådd fram til et punkt 7 km. nord for Bastogne og forsyningslinjen Laroche - St. Vith er brutt. Laroche er omringet og veien til Marche er også brutt. Fra vest er kilen trykket inn flere km. i siste uke. - Ved det tyske frem-springet i Saarområdet har de allierte gjort flere terrengvinninger ved Saarbrücken. Mellom Strassbourg og Colmar er flere tyske angrep knust.

Østfronten.

3/4 av Budapests sentrum er besatt av russerne, deriblant parlamentsbygningen. Tyskerne holder enda en del kvartaler i byens vestre del i håp om å få undsetning i 12. time. Malinovski rykker fortsatt fram mot Bratislava-passasjen og står umiddelbart foran Komaron. Russerne melder daglig at de tar flere tusen tyske og ungarske fanger. På Italiafronten er ikke inntrått noen forandringer - kraftig snøfall hindrer operasjonene på marken. I Hellas er Athen og området omkring byen rensert av britiske styrker, som også har besatt Theben. - Ifølge Reuter har Det demokratiske forbund, ELD forlatt EAM, som nå oppgis å bestå av nesten utelukkende kommunister. For øvrig meldes at EDES-styrkene, som stadig har samarbeidet med briterne, er oppløst.

Norske sjøstridskrefter har i løpet av to dager gjennomført to angrep mot skipsfarten langs norskekysten. Onsdag ble et stort transportskip senket, et skadet og en armert tråler satt i brand. Britiske stridskrefter har også vært i aktivitet utenfor kysten de siste dagene og senket to skip, samt skadet tre andre.

Fillipinene. Tirsdag foretok 800 am. transport- og krigsskip en landstigning på Luzon, den største øya i Fillipinene. Allerede i løpet av onsdagen var en kystremse på 40 km. lengde og 24 km. dybde besatt. Fire byer og 20 bebodde steder er befridd. 79 jap. fly ble skutt ned under landstigningen. Kampområdet på Luzon ligger 20 mil fra Manila og egner seg ifølge am. korrespondenter utmerket for operasjoner med tanks. - De stadige am. fremgangene i Stillehavet har hatt atskillig virkning på japanernes kampmoral. I Stillehavets første periode forekom det ytterst sjelden at japanske soldater lot seg ta til fange. Når et slag var tapt og videre kamp var umulig, hendte det flere ganger at samtlige igjenstående japanske soldater begikk harakiri. Dette var i. eks. tilfelle på Saipan-øya. I de siste månedene er japanerne blitt mere menneskelige, forsåvidt som de nå gjerne forsøker å redde livet ved å gå i fangenskap.

Vi har mottatt følgende:

Når vi skal bygge vårt land opp igjen.

Det er blitt nevnt som en mulighet at tyske soldater skulle bli holdt tilbake i vårt land for å bygge opp igjen hva tyskerne har ødelagt. Det er sikkert mange nordmenn som vil stille seg skeptisk til en slik plan. Det skal være en straff for tyskerne sier noen. Men det spørres om det ikke er like meget straff for dem å bli sendt hjem, som å arbeide på tvangsarbeid her. I vårt land må de skaffes mat og hus, - antakelig vil de få minst like gode vilkår som i det fullstendig ødelagte Tyskland. Vi trenger selv all den mat og alt det husrum som kan skaffes til veie. Det viktigste er imidlertid at vi alle er innstillet på at det ikke skal forekomme arbeidsledighet i vårt land etter krigen. Vi vet at når alle tyske anlegg og all krigsproduksjon for øvrig skal avvikles, vil det kreve en samlet innsats både fra hele samfunnets og de private bedrifers side for å gjennomføre dette programmet fullt ut. Vi vet at det blir uhyre meget å gjøre i Norge når krigen er slutt. Men vi er i stor utstrekning avhengig av utenlandske tilførsler, selv til bygningsarbeid, så det trenges sikkert de største anstrengelser for å sikre alle arbeidsføre full beskjeftigelse. Antakelig vil det da bare skape komplikasjoner om vi atpå til skal sørge for arbeid til en hel del tyske tvangsarbeidere. Vi har nok av villige hender til å bygge vårt land selv.

Ola Nordmann.

Hjemmefronten.

I et julebrev fra Bergen

Fortelles at det påny er foretatt en rekke arrestasjoner der borte. Bil på bil med arresterte ble bragt til Kretsfengslet en natt - i alt over 100 personer. En av de arresterte tok en gifttablett og døde i fengslet. Blant mere gledelige begivenheter kan nevnes at en stor garasje med tyske biler på Nesttun er brent. - Et stykke syd for Florø er en av Tysklands mest moderne lasteskip, en 12.000 tonner, senket av hurtiggående engelske torpedobåter. Den ble satt på grunn ved Trefotskjæret, men gled av og sank. Besetningen, 80 mann, ble reddet.

De to tyske krysserne "Köln" og "Emden"

har vært sterkt etterstrøbet av britiske bombefly. "Köln" ble forleden dokksatt på Akers Verksted. En bombe som var eksplodert like ved skipet hadde rystet det slik at maskineriet var skadet. Båten kan ikke gå med full fart. Den er gått ut av dokken igjen, og det sies at det er meget vanskelig å få den reparert. "Köln" er på 6.000 tonn og sterkt armert. - "Emden", som nylig lå i Sandefjord, er også skadet.

Frontkjempere og hirdfolk

opptrer nå stadig som overfallsmenn i Oslo og emegn. Sist søndag opptrådte de omkring i Nordmarka og rev klærne av folk, Det var særlig røde plagg det gikk ut over.

En Oslo-dame ble drept

av en tysk soldat forleden aften da hun skulle passere forbi et av de tyske anleggene. Flere andre personer er i det siste blitt skadet ved skudd fra de overnervøse vakttsoldater. - Også fra Bergen meldes det at nordmenn er drept eller såret på denne måten.

Litt forrederstatistikk.

Samlert antall frivillige som har meldt seg for å hjelpe tyskerne i tiden 1/1-43 - 30/11-44 er 2953. Tredjeparten ble forkastet ved legeundersøkelse. De som er satt i aksjon er: Waffen SS 1324, SS vaktbataljon Oslo 386, marinen 328. Tapene for de forskjellige er: Waffen SS 633, d.v.s. halvparten, SS vaktbataljon 5 og marinen 3. I alt er nå 2393 norskfødte i tysk tjeneste.

Renseriene E. Hillestad A/S, B. Klocker Lange, Gustav Nesting og Zoric A/S

benyttet seg av forordningen om at ikke krigsviktige bedrifter kunne stenge mellom jul og nyttår. Arbeidernes lønn i den uken ble inndratt. Etter de opplysninger vi har innhentet, kan det ikke ha vært pengemangel som var årsak til denne unorske opptreden fra bedriftsledelsenes side.

Vær på vakt

overfor folk som forsøker å splitte den

FRI FAGBEVEGELSE

Den stille sabotasjen må fortsette!

I samband med en del forsøk på sabotasjeaksjoner for 1 1/2 år siden ble det i Fri Fagbevegelse slått fast at slike aksjoner bare måtte settes i verk under ansvarlig ledelse og som ledd i utviklingen av den militære frigjøringskamp. I løpet av de siste 6 - 8 månedene viser en lang serie vellykte sabotasjeaksjoner, at denne delen av vår kamp er kommet under ansvarlig ledelse og at arbeidet utføres av fagfolk. Det er virkelig krigsviktige mål som angripes. Det er galt å påstå at hjemmefrontens ledelse, den militære overkommando eller regjeringen noen gang har forsvoret seg til den såkalte passive motstandslinje. Men utviklingen til mer og mer aktive kampmidler har måttet gå skrittvis. Til å begynne med hadde vi mer enn nok å gjøre med å forpurre nazifiseringsoffensiven fra tyskernes og quislingenes side. Det gjalt å skape en enhetlig og fast blokk av folkets overveldende flertall som forsto hva kampen gjalt og var villig til å bringe de offer som etter hvert krevdes. Kampens suksess var og er fremdeles avhengig av om vi marsjerer i samlet fylking. For radikale paroler eller for aktive kampmetoder på et for tidlig tidspunkt ville lett ført til at en alt for stor del av folket hadde stått passivt eller uforstående til motstandsbevegelsens aktive kadrer. Og det kunne ledet til en svekkelse, som våre motstandere kunne ha utnyttet. Det har ingen hensikt å kaste ut paroler som ingen etterkommer - den som gjør det, skaper i lengden bare motløshet. Kampen i fjor mot mobiliseringen av ungdommen, mot AT og borgervakten ble en seier fordi motstandsviljen i folket var blitt tilstrekkelig moden for en slik aksjon og fordi det var skapt en enhetlig ledelse for hjemmefronten som med et slag kunne sette alle illegale apperater i sving med å løse oppgaven. Når det gjelder den aktive sabotasjen som nå drives, skal vi også huske på at langvarig forarbeid har vært nødvendig; utvelgelse av de best egnede folk, som deretter skulle utdannes, skaffes nødvendig materiell og assistanse o.s.v.

Vi er for vår del sikre på at både hjemmefrontledelsen og regjeringen helt ut er innstillet på å føre en så aktiv krigspolitik både ute og hjemme som det er mulig. Ganske snart kan situasjonen bli den at selv den mest aktivistiske vil få utløsning for all den kampvilje og alt det mot han råder over. Men selv om de mere aktivt pregede kampformer vil få en stadig større betydning, må vi ikke derfor glemme bort den passive motstanden. Uttrykket "passiv motstand" er kanskje på mange måter uheldig valgt. Det lyder litt gammeldags nå og ikke så imponerende som aktiv motstand. Det vesentlige er imidlertid ikke hvilken betegnelse en har på en kampform. Det vesentlige er hvilken skade den gjør fienden. Og det er ingen tvil om at den passive motstand som består av stille sabotasje i alle de grener av næringslivet og administrasjonen som tyskerne kan dra nytte av, denne motstanden er fremdeles et mektig våpen, et våpen som vi må bruke stadig mere og bedre enn før. Særlig for arbeiderne er det viktig å være merksam på dette. Ingen må tro at lammelsen av den krigsviktige produksjonen nå kan overlates til sprengpatruljene alene. Overalt og på alle tenkelige måter må arbeiderne skape vansker for tyskerne. La deg ikke lokke av høye akkordsatser! Finn deg heller ikke i at din arbeidsgiver eller arbeidsleder forsøker å presse opp arbeidstempoet om det er til fordel for fienden! En skjerpetholdning på dette området er nå nødvendig. Det er vår plikt å bære de offer som en skjerpetholdning måtte kreve.

Livet vender tilbake til det befriete Norge.

Morgentidningens London-korrespondent forteller at norske båter og også flyvemaskiner nå sørger for at befolkningen i det befriete Nord-Norge får tilførsler av mat, legemidler, klær og sko. Til jul fikk hver person i Ostfinnmark 1/4 kg. kaffe. Kirkenes har fått tilbake sitt elektriske lys, i hvis skinn en kan lese den hektograferte avisen Folkets Frihet, som utkommer daglig og snart vil bli trykt. - Det kommunale selvstyre er nå kommet i gang og spesialkomiteer arbeider med og løser alle praktiske oppgaver. Quislingene er rensset ut i byens forvaltning.

Forsyningene i de første månedene etter befrielsen.

Handelsråd Arne Skaug ved den norske ambassaden i Washington uttaler i et intervju med Dagens Nyheter's korrespondent i New York at Norge i de første månedene etter befrielsen hovedsakelig må stole på leveransene fra Sverige, fordi vi ikke kan være sikre på at det ikke kommer til å finnes tilstrekkelig med tomstasje til straks å føre over alle de forråd som regjeringen har kjøpt og lagt opp i Amerika. Disse lagre i Nord- og Syd-Amerika er på tilsammen ca. 270.000 tonn - derav er 190.000 tonn korn. En del av disse varer ble kjøpt i begynnelsen av krigen og har kostet atskillig i lagringsavgifter. Den svenske kreditten på 100 millioner kroner vil bli brukt til å kjøpe det som er tilgjengelig i Sverige for å dekke våre umiddelbare behov. Å kjøpe i Sverige er også meget lettere enn å kjøpe av de allierte, fordi de internasjonale komiteer som vi må vende oss til i England og Amerika, gjør saken mer komplisert.

Norges good-will.

For en tid siden ble det i Storbritannia foretatt en prøveavstemming innen alle befolkningslag for å finne ut hvilken av de allierte nasjoner engelskmennene kjente den største sympati for. Norge kom inn som en overlegen nummer en. En stemningsprøve av liknende art i De forente stater for en tid siden ga til resultat at Kina og Norge kjempet om første-plassen i amerikanske hjertes.

Bare en divisjon i måneden føres hjem fra Norge av tyskerne

Skriver Sunday Times og anfører dette som et vakkert bevis på det britiske flyvåpens langdistansevirksomhet. "Dagens Nyheter" tilføyer: Mange hadde nok ventet større innsats og større resultater - spesielt etter den tyske retretten i Nord-Finland og i det nordligste Norge. Når til og med et medlem av den norske regjering to ganger etter hverandre offentlig oppfordrer engelskmennene til å slå til ordentlig og bistå den norske befolkningen i ytterste nød - så kan man forstå hvordan de nødtillede selv følger det.

Oscar Torp om den norske krigsinnsatsen.

Forsvarsminister Oscar Torp, som for tiden er i Stockholm og også skal en tur til Nord-Norge, uttaler i et intervju med Svenska Dagbladet: Jeg var med i Skottland da våre første soldater skulle utskibes til det befriete Nord-Norge, var ombord på marinefartøiene og tok farvel med guttene. Deres begeistring var overstrømmende, ja, stemningen var altfor fantastisk til å kunne beskrives. En del av våre tropper deltok i befrielsen av Walcheren ved Sheldemunningen, en del falt, men størsteparten vendte tilbake med rike erfaringer før de gikk inn i de første norske styrkene som skulle sendes til hjemlandet. De norske troppenes utdanning har vært usedvanlig hard, og år etter år av venting har ikke ødelagt det ukuelige humøret deres. Tvertom, det er ikke skryt når jeg sier at bedre soldater finner man ingen steder i verden. Synd bare at vi er så få. I krig kan tross alt kvalitet ikke erstatte kvantitet, annet enn innen en viss snever ramme.

Finsk hjelp til Finnmark.

I desember sendte den finske landsorganisasjon en skrivelse til den finske regjering, som oppfordret til å overveie muligheten og en hurtig og effektiv hjelp til de ødelagte områdene i Nord-Norge. I motiveringen heter det bl.a.: Gjenoppbyggingen i Nord-Norge vil bli meget vanskelig. Etter alt å dømme vil det bli mangel både på byggematerialer og faglært arbeidskraft. Det vil bli en oppgave av første rang for alle kulturfolk å sende dette til Nord-Norge til gjenoppbyggingen. Fremfor alt bør de øvrige nordiske folk i dette høve kjenne større forpliktelser enn andre. En slik hjelp til Nord-Norge bør gis snart etter hvert som de nordnorske områdene kommer utenfor krigsoperasjonene. Selv om landsorganisasjonen er klar over de store vansker som vårt eget land står overfor når det gjelder å bygge opp igjen de ødelagte områdene i Nord-Finland, så ønsker vi dog å understreke at man med god vilje, ved å bruke statsmidler og ved å appellere til den private ofervilje i stor utstrekning kan bistå vårt brøderfolk som modig kjemper for sin selvstendighet. -- Denne henvendelsen viser hvilken stemning som nå gjør seg gjeldende innen finsk arbeidarbevegelse og de finske arbeiderne kan være sikre på at deres vanlige holdning vil bli husket. Solidariteten og samarbeidet mellom arbeiderne i Norden vil nok snart vokse seg sterkt igjen. Nederland. Hundrevis av mennesker stupet i veikanten i det okkuperte Nederland når de drar fra byen ut på landet for å skaffe seg mat. Matforrådene i byene er så godt som uttømt. Det er utbrudt en ondartet tyfuspidemi i Amsterdam.

Frontsituasjonen p.r. 18/1.

ØSTFRONTEN: Ved juletider skrev Göbbels i Das Reich: "Tidens tegn peker fra dag til dag stadig sterkere på tysk seier. Den vil komme en dag som en naturbegivenhet, plutselig og med en kraft som kan flytte fjell". -- Siden er "den avgjørende tyske offensiven" i vest knust og kilen i Ardennene redusert fra 80 til 24 km's dyp. Langt farligere for Tyskland er imidlertid den voldsomme storoffensiven som russerne satte i gang i slutten av forrige uke. Den foregår med en kraft som virkelig "kan flytte fjell" og selv Göbbels egne propagandalaksier i Berlin innrømmer åpent at maken til offensiv har de tyske armeene aldri vært utsatt for. Det veldige angrepet foretas av 3 store armegrupper under ledelse av marskalkene Sjukov, Konjev og Rakosovki. Offensiven ble åpnet av Konjevs 1. ukrainske arme ved Sandomirz, 200 km. syd for Warsjava. To dager senere omspendte offensiven hele den 400 km. lange fronten fra Memel til Karpaterne. Konjevs tropper har hatt de største fremgangene, idet hans styrker er rykket fram opptil 160 km. i løpet av 3 dager etter først å ha brutt gjennom 3 befestede tyske forsvarslinjer. Når dette skrives står Konjev bare 25 km. fra den tyske grensen mot Scholsia. Blant de erobrede byene i dette avsnittet kan nevnes: Kielce, Pinezov, Cheshtokova og Chmielnik. I et kommunike fra den provisoriske regjeringen i Lublin meldes at også Krakau, Polens nest største by er tatt. Lenger nord er Radom sterkt truet. Den russiske offensivens største gevinst er likevel befrielsen av Warsjava. Den polske hovedstaden falt etter at russerne hadde foretatt en hurtig omgående bevegelse nord for byen. Siden fulgte et stormangrep fra nordvest, nord og øst. Det var polske tropper som angrep fra øst, etter at de hadde gått over den tilfrosne Weichsel. Warsjava er sterkt ødelagt. En stor del av byen ble lagt i grus allerede under det tyske felttoget i 1939. Ghetto kvarterene ble rasert da jødene gjorde sitt heltedige opprør der før de ble utslettet i 1943. Så fulgte det blodige og tragiske polske opprøret i høst, som varte i 63 dager, da ytterligere store deler av byen ble lagt øde. Warsjava har vært hovedbasen for de tyske armeene i øst det siste halvåret og er uten sammenlikning det viktigste jernbaneknutepunktet i Polen. -- Lengst i nord har Rakosovskis styrker rykket fram 40 km. fra Narev og i løpet av 3 dager befridd 500 bebodde steder. En hovedjernbanelinje mellom øst- og Vestpreussen er avskåret. Kampene i Budapest nærmer seg sin avslutning. Russerne tok onsdag 7000 nye fanger i byen, slik at det samlede antall nå er kommet opp i 23.000. -- Langs hele østfronten myldrer det for øvrig med tyske fagter på veiene bak fronten og i mange avsnitt er betydelige styrker innringet. De tyske tapene i materiell er meget store, i den siste uken har de mistet ca. 100 tanks om dagen. Russerne har satt inn en ny tanktype som de kaller "Josef Stalin". Den er bestykket med en overordentlig kraftig 122 mm kanon. Kalibret på den tyske "Tigertankens" største kanon er 80 mm. -- I hele den allierte presse har den russiske offensiven skapt en kraftig optimisme. Pravda skriver at "seiersmarsjen til Berlin er begynt. Ingen ting kan nå stanse den røde arme".

VESTFRONTEN: Ardennerkilen skrumper stadig sammen under de alliertes harde press. I den sør-østlige delen av Nederland gikk engelskmennene til offensiv tirsdag og rykket fram flere kilometer. Angrepet fortsatte onsdag nord og nordøst for byen Sittart, og troppene nådde ytterligere 3-4 kilometer fram. Mange fanger ble tatt. I allcase fortsetter kampene nord for Strassbourg, hvor tyskerne har utvidet sitt brohode en del. De tyske angrepene ved Hatten-Rittershofen er strandet.

I HELLAS er det undertegnet en foreløpig våpenhvile mellom ELAS-styrkene og britene. Men det råder ikke enighet enda om de nærmere betingelser.

Halve Finnmark befridd!

Onsdag utsendte den norske overkommando et kommunike om at norske tropper for første gang var satt inn i kamp i Finnmark. Etter en fremmarsj på 120 km. har de inntatt flyveplassen Barnak innerst i Porsangerfjorden. 22.500 km² d.v.s. halvparten av Finnmark er nå befridd. Operasjonene ledes av oberst Dahl som utmerket seg under kampene om Narvik i 1940. Man antar at fremrykkingen har skjedd fra Tanaelv over Skoganvarre. Samtidig meddeles at den første avdeling polititropper er ankommet fra Sverige til Finnmark.

Rendulies nye hovedkvarter

på Lillehammer er stadig under utbygging. Organisasjon Toedt har etter et bestemt forlydende planer om å reise ikke mindre enn 300 barakker der oppo. Materialet kommer med jernbanen fra de sydligere deler av Norge. Hittil er 30 leiligheter beslaglagt, foruten som før meldt turisthotellet og mid-delskolen.

De 4 biskopene og 40 prestene som før var internert i Lillehammer er som kjent anbragt på Helgøya i Mjøsa. 15. desember utsendte Jonas Lie en forordning om at det fra og med samme dag var forbudt å reise til eller ta opphold på Øya.

Bombeangrepet på det tyske ubåtanlegget

ved Bergen fredag 12/1 var usedvanlig kraftig. Flyene kom i flere bølger på opptil 50 maskiner og slapp flere 6-tonns bomber. Eksplosjonene var så kraftige at hus på flere kilometers avstand rystet som under et jordskjelv. En foreløpig melding fra Bergen sier at det ble oppnådd 13 fulltreffere på ubåtskurene. Ingen nordmenn ble drept.

Norske fallskjermtropper i aksjon.

London radio meldte for noen dager siden at norske fallskjermstropper har foretatt sabotasjeseksjoner mot norske jernbaner i den siste tiden. Den første aksjonen fant sted 10/12 mot Røros- og Trondheimsbanen og like før nyttår var det et nytt angrep mot Rørosbanen, hvor ca. 40 sporbrudd ble oppnådd sør for Støren. Natt til 7. januar ble både Raumabanen, Dovrebanen og Rørosbanen avbrutt på en rekke steder. På Raumabanen ble stueflåten stenbru skadet. På Dovrebanen kom trafikken i gang igjen etter 12 timers stand. På Rørosbanen er bruene ved Alvdal og Koppang ødelagt. Hensikten med disse angrepene er åpenbart å tvinge tyskerne til å bruke den mer sårbare sjøveien til transporten av de tropper som før var i Finland eller Nord-Norge. At det er meget om å gjøre for tyskerne å opprettholde den norske jernbanetrafikken nå, fremgår blant annet av at det bare i desember ifjor kom 21 lokomotiver hit fra Tyskland. Atskillig viktigere og enda mer illustrerende for situasjonen er det at Reichskommissariatet ifølge "Kronikken" har gitt ordre til at alle

norske industrielle bedrifter, som bruker kull, skal innstille i nær fremtid, enkelte allerede 20. januar. Sannsynligvis skal jernbanene ha kullbeholdningene. Jernbanene har nemlig bare brensel for 3-4 ukers drift. Reichskommissariatets drastiske beslutning kan, om det ikke kommer nye tilførsler av kull, lede til stor arbeidsløshet. Allerede nå er jo flere anlegg utover landet stoppet og en del arbeidere blitt ledig. Det er om å gjøre at disse arbeidere nå holdes unda krigsviktige foretagender. De må ikke under noen omstendighet la seg skrive ut til noen form for arbeid eller tjenestegjøring som er boykottet ifølge Hjemmefrontens paroler. De som blir arbeidsledige og ikke kan skaffes ikke-boykottet arbeid, må søkes hjulpet økonomisk så godt det lar seg gjøre. Tyskernes anstrengelser med å frakte store troppekontingenter til Syd-Norge, tyder på at utskibningen til Tyskland skal foregå i øket målestokk. Den allierte flyaktivitet rundt kysten og de stadige flåteoperasjoner i farvannene særlig mellom Bergen og Oslo, viser imidlertid at det blir en kostbar transport.

En alvorlig advarsel.

Gang på gang under okkupasjonen har vi måttet ta kraftig fatt i arbeidsgivere som på tross av at deres bedrifter har gode inntekter holder lønningene nede. Disse arbeidsgivere vet at arbeiderne nå ikke har noen frie, legale organisasjoner som kan forsvare deres interesser og utnytter frekt denne situasjonen. Enda verre er det når slike arbeidsgivere uten å være i noen tvangssituasjon hverken økonomisk eller på annen måte, anstrenger seg for å få bestillinger og arbeid for tyskerne. Det eneste som står i hodet på dem er å tjene mer penger, som de formodentlig kjøper svartebørsvarer for eller salter ned.

Vi nevnte i forrige nummer av FF en del renserieiere som hadde vist en dårlig opptreden ved å holde stengt mellom jul og nyttår og nekte arbeiderne lønn i den tiden. Arbeiderne ved deres bedrifter har fra før en alt for lav lønn, men tross gjentatte purringer har de ikke fått tillegg i noen form. De renserieiere det her gjelder, tjener meget godt, ikke minst på tyske bestillinger. Vi gjentar navnene: Gustav Nesting, direktør Th. Hansen (A/S Zoric) E. Hillestad og B. Clöcker Lange. I Frankrike er en hel rekke bedriftseiere som har vist en unasjonal opptreden blitt straffet og bedriftene fratatt dem og overlatt til arbeiderne. Liknende åtgjerder vil bli aktuelle her når Norge er fritt og vi igjen får en

Holland.

Transportfly fra U.S.A. flyr daglig med forsyninger til den sultende hollandske befolkning. To fly pr. dag frakter fem tonn matvarer, først og fremst ister og smilt.

Japan.

En masseevakuering er begynt fra Tokyo. Inntil videre har 20.000 personer fått ordre om å forlate hovedstaden, og forberedelser for en mer omfattende evakuering er gjort. De som hittil har evakuert er eldre folk og barn, samt gravide kvinner.

Keiseren av Japan har uttalt i en skrivelse som ble opplæst ved åpningen av det japanske parlament at krigen vil bli mer og mer alvorlig, og at det japanske folk må gjøre større anstrengelser enn noensinne.

Churchills intervensjonspolitik.

Like enstemmig rosende som bedømmelsen er når det gjelder Winston Churchills ledelse av det britiske imperiums krigsanstrengelser, like omvistet er premierministerens stilling til de indrepolitiske problemer i England og det øvrige Europa. Churchill er leder for et konservativt parti, som er berømt for sin evne til å kombinere en maksimal konservatisme med en dyktig elastisitet. Meget tyder imidlertid på at Churchill begynner å mangle elastisiteten, at han foretrekker å være bare konservativ i dette erds bokstavelige betydning. Mer og mer synes han å fremstå som den politiske leder for dem som vil bevare mest mulig av førkrigstidens samfundsforhold. Særlig klart er dette kommet fram i de landene som hittil er befridd. I Frankrike var det Darlan, i Italia Badoglio, i Belgia Pierlot og i Grekenland Papandreu - alle disse ble støttet lengst mulig av Churchill. Begrunnelsen for denne intervensjon har vært at Storbritannia har plikt til å sørge for "ro og orden" både av hensyn til de militære krav og for å sikre en helt ut demokratisk løsning av samfundsproblemer i disse landene. Ro og orden kan imidlertid skapes på svært mange måter. Sikkert er det at millioner på millioner mennesker i Europa i dag har følelsen av at Churchills innblandingsspolitikk ikke er fullt så idealistisk som han selv vil gi det utseende av. Om vi ikke husker feil, var Churchill en varm tilhenger av "ikke-intervensjonspolitikken" i Spania. Denne politikk som alle nå vet betydde intervensjon til fordel for opprøreren Franco og blokade av den folkevalgte regjering.

Vi kjenner for lite til forholdene i Hellas til at vi helt ut kan fastslå hva ELAS-styrkene egentlig representerer, men vi føler oss sikre på at benevnelsen "banditter" og "røvere" ikke passer på dem. Vi må huske på at grekerne ikke har noen faste, demokratiske tradisjoner. De har mest vært vant til at det var de fysiske maktmidlene som avgjorde samfunds-spørsmålene. I mange år har ELAS-styrkene stått i klart kampforhold til Hitlerdiktaturet. Det som var deres hensikt nå, etterat tyskerne var drept ut av landet, var åpenbart med vold å slå ned kollaboratørene i sitt eget land. De ville også med makt motsette seg at tilhengere av det tidligere Metaxas-diktatur igjen skulle få noen avgjørende innflytelse. Stort sett må en vel derfor si at deres politiske mål var gode nok. Bare midlene kan kanskje diskuteres. Under alle omstendigheter burde Churchill ha større grunn til å kalle Francos tilhengere for banditter. - - -

De tyske socialdemokrater kritiseres nå enstemmig over hele verden fordi de ikke tok et grundigere oppgjør med den tyske militarismen og dens samfunds-messige støtter etter forrige verdenskrig. Følgene av deres unnsammenhet har vår generasjon fått lide for. De millioner mennesker som i dag setter livet på spill, gjør ikke dette bare for å beseire Tyskland og den tyske nazismen. Krigen har et videre mål. Nazismens nåværende og tidligere advokater utenfor Tyskland skal også settes ut av spillet. Ondet skal rykkes opp med roten, så det ikke begynner å vokse og gro igjen om 10 eller 20 år. Europas folk vil heller ikke ha tilbake de svære økonomiske krisene fra før krigen. På dette området må fremtidens demokrati intervensjonere for å skape ordnede forhold. De som ikke vil denne forandring, setter seg selv utenfor.

Frontsituasjonen pr. 23/1:

Østfronten. Den russiske offensiven har nå pågått uavbrutt i 14 dager, og først i de siste dagene er tempoet i framrykkingen blitt en del langsommere. Den tyske overkommando var sikkert forberedt på at et angrep snart ville komme. Militære sakkyndige i London mener imidlertid at Stalin slo til før tyskerne mente det, og litt før oppmarsjen til offensiven var fullstendig, for å skape uorden i de tyske retrettforberedelsene. Dessuten har sikkert kraften i det russiske angrepet overrasket de tyske generalene. Svikten i den tyske fronten har derfor fått et meget større omfang enn de opprinnelig regnet med. Det antas at russerne ialt har satt inn 300 divisjoner mot ca. 180 tyske divisjoner. De russiske troppenes kvalitet og utrustning er fullt jevnbyrdig, til dels endog bedre enn tyskernes. Vi nevnte i forrige nummer av F.F. russernes nye tanktype, som er oppkalt etter Stalin. Videre er det kjent at russerne står foran andre nasjoner på artilleriets område. I flyproduksjonen har de spesialisert seg på kampfly, som kan ta aktiv del i stridene på marken. Bombe-fly og jagere av den typen som de vestallierte hver dag sender inn over Tyskland, har russerne ikke så mange av. Vestmaktene har derfor i stigende grad bistått russerne med å bombe oppmarsjområdene bak østfronten.

Russerne har selv kunngjort at det endelige mål for deres offensiv er Berlin. At dette er målet, markeres også ved at russernes største militære leder, marskalk Sjukov, er betrodd ledelsen av operasjonene på det sentrale frontavsnitt mellom Warsjawa og den tyske hovedstad. På 14 dager har Sjukov allerede tilbaketrukket vel halvparten av den 500 km lange strekningen og står ved festningsbyen og jernbaneknutepunktet Posen (ca. 170 tusen innb.), som ligger langt øst i Polen, omlag 23 mil fra Berlin. Lodz (Litzmannstadt) falt allerede i slutten av forrige uke. Det er Polens viktigste industriby, og tyskerne fikk ikke tid til å ødelegge byens verdifulle fabrikker. Onsdag befrikk også Galisz, 100 km vest for Lodz. I sør er Konjev nådd helt fram til Oder syd for Breslau langs en 70 km bred front. Hans operative mål er tydeligvis å avskjære Øvre-Schlesia, som nest etter Ruhr er tyskernes viktigste industriområde. 2/5 av Tysklands kull, 1/5 av stålproduksjonen, 1/4 av zinkproduksjonen og etskillig syntetisk olje framstilles i disse industriidistriktene. Blant de tyske byene som er erobret her i løpet av siste uke, kan nevnes Kreuzberg, Rosenberg, Pitschen og Oppeln. Russiske styrker står allerede i utkanten av Breslau. Lengst i nord angripes Østpreussen kraftig både fra syd, øst og nord. Rokosovskis offensiv peker i retning av Danzig og foregår til dels gjennom den såkalte allensteinåpningen vest for de masuriske sjøer, hvor bl. a. selve byen Allenstein, som er et viktig jernbaneknutepunkt, er tatt. Når dette skrives, står russerne 60 km fra Danzig. Mellom Danzig og Posnan er festningsbyen Torn omgitt og Bromberg befrikk. Fra nord og øst angriper Tsjernakovski Østpreussen gjennom Insterburgåpningen i retning av Königsberg og står nå ganske nær denne by. - I Nordøst-Ungarn har Malmovski tatt Micolke og rykker videre nord-vestover for byen.

Etter den tyske grenseroguleringen i 1939 strekker fronten i øst seg nå 500 km på tysk territorium. En må være forberedt på at den russiske offensiven ikke fortsatt kan holde det tempo den hittil har hatt. Tyskerne vil antakelig forsøke å etablere en front mellom Frankfurt an der Oder og Oderberg, d. v. s. langs Oder. Om dette vil lykkes, får tiden vise. Hvor alvorlig tyskerne ser på situasjonen, framgår bl. a. av at Berlin evakueres. All sivil trafikk er stoppet ved de tyske jernbanene og all utenbys privat post er stengt.

Vestfronten. I Ardennaravsnittet foregår en stadig mer påtakelig tysk retrett. Bonn og St. With er falt. I Colmaravsnittet fortsetter franskmennenes offensiv, og briterne har også hatt en del framgang ved byen Sittart.

Fristen for å sende inn selvangivelser nærmer seg nå sterkt. I den forbindelse vil en peke på at selvangivelser som vanlig bør sendes inn for folk som midlertidig er fraværende fra hjemmene.

Fra Stockholm meldes

at det treffes forberedelser til at Quisling skal få større makt fra 1. februar. Flere ministre skal skiftes ut, bl. a. Fuglesang. Det er vel trolig at Quislings konferanse med Ribbentrop har sammenheng med det som skal skje.

I Hallas

begynte torsdag nye fredsforhandlinger mellom EAM og den norske regjering.

ble sluppet ned av amerikanske og engelske fly over det europeiske kontinent i 1944. R.A.F. felte til sammen 525 000 tonn og det amerikanske flyvåpen 958 000 tonn. Om en regner at hver bombe har en gjennomsnittlig vekt på 250 kg, kastet de allierte flyene altså henimot 6 millioner bomber mot krigsviktige mål i Europa i fjor.

En offisiell delegasjon

fra det britiske arbeiderparti skal i slutten av februar reise til Sovjetsamveldet som et uttrykk for den britiske arbeiderbevegelsens bestrebelse på å skape et fast grunnlag for en internasjonal arbeiderorganisasjon etter krigen. Delegationen skal ledes av partiformannen, professor Harold J. Laski. Engelskmennene håper å få en konferanse med Stalin.

Det røde Kina.

News Cronicles spesialist i asiatiske problemer, Gunther Stein, oppholdt seg nylig 4 måneder i den kommunistkontrollerte delen av Kina. Fra Washington har han sendt sin avis en artikkel om sine inntrykk fra dette besøk. Han skriver bl. a.: De kinesiske kommunistene med sine 600 000 velfødde, veltrenede og hardt kjempende regulære soldater, sine 3 millioner militære hjelpere og 90 millioner mennesker, kan hjelpe oss til å vinne krigen forttere og rotte titusener amerikaneres og engelskmenns liv. -- Han konstaterer videre at dette livskraftige, "nye demokrati", som har muliggjort store krigsanstrengelser bak de japanske linjene tross Tsjungkingregjeringens hensynsløse blokade, ikke er mer kommunistisk enn Englands krigsdemokrati. Fraværet av den påståtte Moskvakontrollen og kommunistenes utvetydige vennskap med Storbritannia og U. S. A. åpner utsiktene for et intimere og fullstendigere kinesisk samarbeid med demokratiene enn noen sinne før. Republikken, som kalles Venan, fører ikke bare krig mot japanerne; den har en mønstergyldig administrasjon. Jordbruk, håndverk og hjemmesløyd oppmuntres på en måte som gjør at bøndene er de lavest beskattede i hele Kina. Stein sier at intet annet sted i Kina har han sett så mange fornøyde kinesere. I Venan fant jeg svar på alle de spørsmål som man i Tsjungking har påstått var uløselige. Stein fastslår til slutt at Venan og Tsjungking må forenes for Kinas og for de alliertes skyld.

De finske sosialister

er fortsatt splittet i 4 hovedretninger: kommunistene, sekslinggruppen (som blant andre teller de seks sosialdemokratiske riksdagsmenn som for flere år siden ble ekskludert av partiet og idømt tukthusstraffer for sin russiskvennlighet), Tannergruppen (som fremdeles behersker partiapparatet) og den sosialdemokratiske opposisjon rundt Vuori. En representant for sistnevnte gruppe, Hiitonen, skriver i Aftenbladet:

Opposisjonen må ved sine avgjørelser ta i betraktning at majoriteten av arbeiderklassen står utenfor det sosialdemokratiske parti, og at det således er viktigere å vinne disse utepomstående enn å ha bak seg partiets majoritet. - Viktig er det også at Finnlands utenrikspolitiske stilling i vesentlig grad kjemmer til å bere på utviklingen innen det sosialdemokratiske parti. Sovjet kommer neppe til å stole på forandringen i Finnlands politikk så lenge landets største parti ikke klart har markert en ny kurs. Det er også et spørsmål om det kan bli noe intimt samarbeid med broderpartiene i Danmark, Norge og England så lenge Tanner og hans "nærmeste sitter ved makten", skriver Hiitonen til slutt.

Det polske problem.

"Dagens Nyheter" skriver:

De polske forsøkene på å spille ut England mot Sovjetsamveldet under påberopelse av den polsk-engelske garantipakten fra før krigen, avferdiger Churchill skarpt: England har aldri garantert Polen visse grenser. De østpolske områdene som Moskva erobret i 1939, har England aldri ansett for rettmessig å tilhøre Polen. Polakkene erobret dem med våpenmakt under Russlands maktesløshet i 1920 og la dem under seg, på tross av at det polske innslaget bare utgjør en minoritet av befolkningen. -- Forgjeves har den nylig avgåtte polske statsministeren, Mikolajezyk, forsøkt å bringe sine London-kolleger på bedre tanker. Han kom etter sitt siste besøk i Moskva tilbake med et forslag som var utarbeidet under forhandlinger i de mest vennskapelige former med Stalin. Om Londonpolakkene allerede i begynnelsen av 1944 hadde fulgt den engelske regjeringens råd, så skulle, framholder Churchill, noen Lublinkomite aldri blitt dannet.

Norske Quislinger i Sverige.

En av Svenska Dagbladets medarbeidere avla for en tid siden et besøk i leiren for quislinger i Sverige. Han skriver etterpå at de fleste av de internerte er nordmenn og deretter følger i størrelse grupper av danske, tyske, nederlandske, noen få estlendere, polakker og belorussere som er gjenstand for skarp bevoktning.

Leiren er heller kraftig overfylt, og forholdene mellom de forskjellige forrødere er langt fra det beste. Således er ikke de norske og de danske på telefon - på grunn av uoverensstemmelser om hvilket land som egentlig eier Grønland! Nå vil de aller fleste av dem ikke lenger stå ved at de har vært quislinger eller vært under nazistisk innflytelse. Således har f. eks. danskene malt kong Christians initialer med kjempebokstaver på sin hyttedør. Forholdene er så dårlige at det ikke har vært helt nødvendig med den sterke politibevoktningen, fordi den gjensidige mistillit binder den ene til å bevokte den annen med den største mistenksomhet.

Hjemmefronten.

Fra Bergen skrives:

Det siste angrep på Ubåthavnen i Laksevåg begynte kl. 13, og flyalarmen varte til kl. 14.20. Det lå en del frosttåke over byen, og med det samme flyalarmen gikk, begynte bombingene. Det var 4-motors fly som deltok i angrepet. På Ubåthavnen ble det anrettet atskillig skade. Selve det veldige 7 meters stålbetongdekket ble ikke knust, men det ble slått huller i det, og en av sideveggene ble ramponert. En meget stor løftekran ble pulverisert, likeså en transportkran og et sementlager. Maskinhallen og andre verkstedsbygninger fikk også sin bekomst. Det ble også rettet angrep på festningsanlegget på Hellen utenfor Sandviken. - Et fly ble skutt ned over Løvstakken, men flygerne reddet seg i fallskjerm og ble senere tatt til fange. - Quislingene med postmester Arntzen fra Høyangen i spissen har avsatt direktør Steen i Fylkesbåtane. Han skal ha begått "klanderverdige handlinger" påstår de. - Det er fortsatt portforbud. Borgervakt blir utkommandert, og de som nekter, blir arrestert og sendt til Espeland konsentrasjonsleir. Det hender at 90-åringer, og folk som for lengst er døde eller sitter i Tyskland, blir innkalt til borgervakt. - Brensels-situasjonen er katastrofal. Myndighetene kan ikke skaffe ved, og nå er det blitt flere kuldegrader. Kynisk erklæres halvdel av vedmerkene for ugyldige, samtidig med at gassen holder på å stenges rundt om i hjemmene. Attentatet mot Rørosbanen

natten mellom 28. og 29. desember forårsaket stopp i jernbanetrafikken i 15 døgn. En stor bro over Gula ble ødelagt og jernbanelegemet sprengt i stykker i 7 - 8 km lengde på hver side av broen. Tyskerne hadde vanskelig for å skaffe til veie nye skinner. Militær vakt er nå plasert på de utsatte stedene langs jernbanen. Bombegisler på Victoria Terrasse.

En dag i uka som gikk, ble 30 fanger fra brakke 12 på Grini sendt fra leiren, antakelig til Victoria Terrasse, som sikkerhet mot bombing. Blant disse fangene er flere av de mest kjente nordmenn som tyskerne holder fanget.

Et bensin- og oljelager

i Schwensens gate på hjørnet av Dalsbergstien begynte å brenne ved 3 tiden tirsdag. Ilden bredte seg med voldsom kraft til boligkomplekset omkring bensinstasjonen, og en meget stor del av dette ble helt ødelagt. Ifølge en foreløpig oversikt ble 15 mennesker skadet. Branden skal også ha krevd dødsopfre.

Den fri fagorganisasjon

eksisterer nå i legale former i en del av Norge - i Østfinnmark. I Kirkenes er det nemlig organisert en fagforening under navnet "Nordlands Klippe". - Om ikke så alt for lenge er Norge fritt og hele landet skal få tilbake en

F R I F A G B E V E G E L S E

F R I F A G B E V E G E L S E.

S a r t r y k k.

DIREKTIVER TIL NORDMENN, UTGITT AV DEN NORSKE OVERKOMMANDO I SAMRÅD MED DEN ALLIERTE OVERKOMMANDO

Denne veiledningen er sendt ut av den norske overkommando etter samråd med den allierte overkommando. Hensikten med den er å gi nordmenn råd om hvordan de kan yte hjelp til norske og allierte tropper og til medlemmer av de norske hjemmestyrker under frigjøringen av Norge. Dette er et tillegg til heftet "Vær beredt!", som ble sluppet ned fra fly tidligere i år.

Frigjøringen er nær. Krigen nærmer seg sin avslutning! Vi vet ennå ikke om tyskerne vil bli drevet ut av Norge av norske og allierte tropper, om nederlag andre steder i Europa vil tvinge dem til å trekke seg ut, eller om de vil kapitulere i Norge. På hvilken måte enn frigjøringen kommer til å skje, så er det enhver god nordmanns plikt å hjelpe til når det siste slaget faller. De hemmelige organisasjoner har sine bestemte oppgaver, og de vil få sine ordrer. Men alle kan være til nytte på sitt vis. Den norske overkommando sender derfor denne veiledning til alle norske menn og kvinner, ikke bare til dem som er organisert på forhånd.

Den fri pressen.

En særlig viktig oppfordring rettes til alle som arbeider med utgivelsen av de fri aviser:

Dere har tre oppgaver: Å spre pålitelige nyheter, å spre direktiver og veiledninger og å forklare situasjonen hjemme og ute. Nyhetstjenesten og spredning av veiledninger er av vital betydning, men glem ikke at kommentarer og forklaringer også er meget viktige.

De som arbeider med den fri pressen har et stort ansvar. Bare de som sitter inne med de beste opplysninger og vet å gjøre den beste bruk av dem, er skikket for denne oppgaven. Redaktørene og journalistene i den fri pressen leder for en stor del folketilværelsen i sine distrikter. De legger nå grunnlaget for en ny, god, demokratisk og fri norsk presse.

Glem aldri at bare de kjente stemmene i London-radioen vil gi de rette ordrer og instruksjoner.

Til folk i sin alminnelighet sender vi denne oppfordringen:

Alle kan hjelpe til med å spre pålitelige opplysninger. Den fri pressen må ha så meget hjelp som mulig for å fortsette sitt gode arbeid.

Den tyskkontrollerte pressen og kringkastingen vil bli brukt til å spre falske opplysninger og beskjeder når høvet byr seg. Det er derfor viktigere enn noengang før at alle nordmenn må få riktige og pålitelige nyheter i denne siste fasen av krigen. Framfor alt må meldinger fra den norske og allierte overkommando nå fram til alle nordmenn.

Sett deg i forbindelse med pålitelige venner og bekjente og gi dem eksemplarer til videre utdeling. Husk at utdelingen i dag må skje med den største forsiktighet for ikke å sette Gestapo på sporet. Men vær klar over at distribusjonen av nyheter og veiledning i en akutt situasjon kan komme til å måtte skje mer åpent for at de skal bli kjent tidnok, for eksempel ved oppslag i trappeganger, venterom, offentlige befordringsmidler osv.

Nazistene vil utgi flere og flere falske instruksjoner i form av "illegale" aviser og på andre måter. Som regel er det lett å gjennomskue disse forfalskningene fordi innholdet er så tåpelig, men vær likevel på vakt. Les dem nøye igjennom, forsøk om mulig å sammenlikne dem med utsendingene fra London.

Dann lyttergrupper med venner som har et radioapparat til rådighet. Prøv å ordne dere slik at dere får med alle utsendingene ved å ta lyttingen i vakter. Skriv ned de viktigste begivenheter, mangfoldiggjør og del ut. Korte klare veiledninger er mer verd enn krigsnyhetens, skjønt det er også bra å ta dem med om mulig. Gjendriv alle falske rykter eller andre provokasjoner fra nazihold så snart dere får kjennskap til de faktiske forhold. Skriv ned om meddelelsene kommer fra radioen eller fra en fri avis.

Mappe 7.

Ekspl. A.

Dato (24.1.45)

A/5082/45

Lnr. 8076

Husk at muntlig spredning av nyheter kan komme til kort. Tyskerne kan lett komme til å bruke denne måte til å spre falske rykter. Hvis du ønsker å spre kringkastingsmeldinger, må du være helt sikker på at de kommer fra en av de kjente stemmene over Londonradioen. Send dem da videre i skreven form.

Gi opplysninger av militær betydning til frigjøringstroppene.

Hvis norske og allierte tropper kommer til å kjempe på norsk jord i videre utstrekning, vil de sikkert ha med seg gode opplysninger om de tyske troppers stillinger, men det kan være forandringer og detaljer i tyskernes militære forberedelser som de ikke vil kjenne til. Jo flere pålitelige opplysninger den allierte staben får, jo hurtigere og jo sikrere vil frigjøringen av landet foregå. Her må alle hjelpe til. Alle må være klar til å avgi rapport om lokale forhold. Gjenta ikke rykter, bare kjensgjerninger som er sett og stadfestet.

Opplysninger som de allierte vil trenge:

Tyske troppeavdelinger: Antall tropper som befant seg i din by eller i ditt distrikt? Hvor lå stabens hovedkvarter? Hvilken enhet hørte troppene til? Har du lagt merke til noen høyere offiserer? I hvilken retning dro troppene? Vet du hvor de holder til?

Tyske befestninger: Hvor ligger flyplasser, bunkers, mitraljøsere, utkikksposter, luftvernstillinger, minelagte områder (hvor store er de, og hvor kan man passere dem?)

Transport: Hvilke veier, gater eller broer er sperret? Hvilke er åpne for trafikk? Veienes og broenes bæreevne? Er broene underminert eller bevoktet? **Vassdrag:** Deres dybde og bunnforhold? Hvor går tyske telefonledninger? Hvor er de tyske telefon- og telegrafstasjoner?

Havner og skip: Hvilke skip ligger på havnen? Lasteskip eller krigsskip? Deres last, bestykning? Er havnen minelagt? Hvor? Hvor sterkt bevoktet?

Feller: Når tyskerne trekker seg tilbake, legger de gjerne ut feller etter seg. De eksploderer når en rører ved et dørhåndtak, et vindu, en brostein eller liknende som utløsermekanismen kan være i forbindelse med. Pass nøye på om slike feller blir plassert i din by eller ditt distrikt.

Alminnelige problemer.

Når allierte operasjoner i Norge tar til, vil dere få direktiver over Londonradioen og gjennom flyblad. Hold hodet kaldt og følg disse direktiver. Det gjelder ikke å gjøre mest mulig, men å gjøre det riktig. Dere kan få beskjed om å holde dere vekk fra veiene, slik at troppene kan komme uhindret fram, men dere kan også bli tilsagt å bli hvor dere er for å unngå uorganiserte evakueringer. Prøv ikke å sette deres eget skjønn opp mot direktivene. De bygger på erfaringer, og det ligger en mening bak dem selv om dere ikke kan innse den med det samme.

Streik kan bli av stor betydning både som direkte støtte for militære operasjoner og som våpen i hjemmefrontens kamp mot okkupasjonsmakten. Men den må bare settes i gang som ledd i en samlet plan etter oppfordring fra norske og allierte myndigheter eller Hjemmefrontledelsen. Hvis en slik streik blir proklamert, er det etter omhyggelig overveelse, og alle må da følge parolen. Gjennomfør streiken med fasthet og verdighet overensstemmende med de direktiver som blir gitt. Drøft på forhånd med dine kamrater hva dere skal gjøre hvis streik blir proklamert, og gjør de forberedelser som er mulig.

Står det store tyske styrker i Norge når det bryter sammen i Tyskland, kommer vi i en vanskelig og farlig situasjon. Svikter disiplinen blant de tyske troppene, kan det gå ut over den norske sivilbefolkning, for det må nødvendigvis ta noen tid før norske og allierte tropper kan komme til stede og beherske situasjonen. I dette tilfellet gjelder det å la fornuften råde og ikke bare følelsene. Hold dere på avstand fra tyskerne, og la dere ikke forlede av et tysk sammenbrudd til overmotige handlinger som kan føre dere og andre i ulykke. Så lenge tyske soldater har sine våpen, mens dere er ubevæpnet, har de fremdeles overtaket. Sørg for at isfronten mot tyskerne blir hundre prosent effektiv inntil siste slutt.

Følg lojalt de direktiver som kommer fra norske og allierte myndigheter eller Hjemmefrontledelsen.

Vær med å beskytte norske interesser. Vi vet at tyskerne er desperate når de er på tilbaketog. De vil prøve å ødelegge så meget som mulig i de områdene de evakuerer. Alle må være med på å forhindre at de legger landet øde. De viktigste oppgavene vil bli tildelt folk med særlige forutsetninger, men alle kan hjelpe til på sin måte. Gjem lagre av forsyninger og viktige reservedeler til maskiner. Tenk på hvordan du skal forhindre en ødeleggelse som du ser forberedelsene til.

Oppgjøret med quislingene må du la myndighetene ta seg av. Du kan stole på at de vil få sin straffe og velfortjente straff, og at de skal få den fort! Ha øynene med deg og merk deg beviser mot angivere og krigsforbrytere, men la deg ikke forlede til å være med på lynchjustis eller andre utskjelelser som å klippe håret av tyskertøsene o. l. Det sømmer seg ikke, og det kan utsette gode nordmenn for kritikk og quislingene for medlidenhet.

Husk at frigjøringen kan medføre visse overgangsvansker som det ikke er mulig å eliminere. Tyskerne gjør alt de kan på fallrepet for å skape kaos, og det er ikke mulig å få alle ting i gang med et trylleslag. Så lenge krigen varer, må hensynet til krigføringen gå foran alle andre hensyn. Gjør hva du kan for å bistå myndighetene i deres arbeid. Det er det som hjelper til å overvinne vanskene. Erfaringer fra Frankrike viser at de hemmelige organisasjonene som ble skapt under krigen, kan være til den største nytte under hjelpearbeidet i den første overgangstiden. Innstill dere derfor på å fortsette den virksomhet dere driver til fordel for det felles beste.

Til slutt noen ord til de forskjellige yrkesgrupper.

Arbeidere. Beskytt ditt arbeidssted hvis tyskerne angriper det. Hjelp landsmenn hvis de av militære grunner må sette din fabrikk eller ditt verksted ut av drift. Vær førstemann til å følge parolen hvis norske eller allierte myndigheter eller Hjemmefrontledelsen opproper til streik.

Forretningsfolk. Gjem så meget som mulig av lageret på et sikkert sted for å forhindre at det faller i tyskernes hender. Gjør det dere kan for å hjelpe sivilfolket med hemmelig fordeling av forsyninger.

Offentlige tjenestemenn. Vær beredt til å utføre alle ordrer som blir gitt av norske eller allierte myndigheter eller den norske Hjemmefrontledelsen.

Bønder. Gjem alle forsyninger og hold dem i reserve for den norske befolkningen. Ta vel imot landsmenn, norske og allierte soldater som trenger deres hjelp. Husk at frigjøringen vil skape et øyeblikkelig forsyningsproblem som bare kan løses gjennom fullt samarbeid og godvilje fra bøndenes side.

Husmødre. Vær gjestfri mot alle som kjemper mot tyskerne. Skjul dem og gi dem mat. Hvis det er mulig, så begynn forberedelsene med én gang. Gjem litt holdbar bær hvis det på noen måte er mulig.

Sjøfolk. Hjelp til med å beskytte båtene slik at de ikke blir senket av tyskerne. Hvis det er fare for beslagleggelser, så må ventiler åpnes og viktige deler fjernes fra maskinene.

Ungdommen. Slutt dere til Hjemmefrontens rekker hvis dere blir bedt om det. Vær klar til å dele ut flyblad, gjøre sambandstjeneste og yte bistand til norske og allierte tropper. Kjenner du omegnen godt nok til å kunne være veiviser? Pakk en ryggsekk med litt klær og mat slik at du kan være klar i løpet av kort tid.

Denne veiledning må nå fram til alle nordmenn. Hvis det er mulig, skriv den av og send den videre.

Den norske Overkommando

ARBEIDERNE OG SLUTTSTRIDEN.

Det er ingen gitt å si hvorledes befrielsen av vårt land vil komme til å foregå. Men vi kan med sikkerhet gå ut fra at okkupasjonens slutfase vil kreve en mer aktiv kampinnsats fra hele folkets side enn noensinne før. Hittil har striden her hjemme vært en våpenløs kamp, unntatt for de små grupper av landsmenn som har hatt spesialoppdrag som sprengninger, likvidering av angivere o. l. Når vi hittil har ført kampen uten våpen, er det selvsagt ikke fordi vi i og for seg foretrekker denne kampform, men fordi vi ikke har hatt noe valg. Helt siden kapitulasjonen i Nord-Norge har tyskerne holdt så store militære styrker her i landet at væpnet opprør uten assistanse utenfra ikke har hatt noen utsikt til å lykkes. De langvarige guerillastridene på Balkan har bare vært mulige på grunn av spesielt gunstige naturforhold, relativt svakere okkupasjonsstyrker og en befolkning som av tradisjon er innstillet på denne form for krigføring. I Frankrike og Belgia derimot forekom det ikke væpnede opprør av noe større omfang før de kunne kombineres og koordineres med invasjon og direkte hjelp i stor skala fra fly og på annen måte. Et klart eksempel på hva et for tidlig opprør uten samråd med de allierte kan føre til, så vi i Varsjava da kjernen i Polens underjordiske arme ble knust. Dermed var antagelig mulighetene for en virkelig folkereising i Polen ødelagt.

Stillingen ved frontene og ikke minst situasjonen i Nord-Norge og tyskernes stadige transport av tropper fra Norge til Tyskland, har imidlertid skapt en situasjon her hjemme som gjør det nødvendig for den norske motstandsbevegelsen til det ytterste å være beredt på en radikal endring av de "fredlige" forhold vi nå lever under. Forsvarssjefens ordre av 30. november til de våpenføre menn i Nord-Norge om å sette alt inn på å stoppe tyskernes ødeleggelse, er i så måte symptomatisk. Ennå er ikke noe signal gitt til hjemmestyrkene utenfor krigssonen. Men både de organiserte styrker og enhver nordmann for øvrig må forberede seg på den siste kamp. Studer derfor nøye de direktiver som den norske overkommandoen har utgitt i samråd med den allierte overkommando. Og sørg for at direktivene blir lest av så mange nordmenn som mulig.

Det er neppe noen som har full oversikt over hvilken sammensetning de norske hjemmestyrkene har, fra hvilke samfundslag og årsklasser de vesentlig er rekrutert. Og vi skal ikke innlate oss på noen gjetninger. Men vår oppgave er i særlig grad å gå inn for at arbeiderne i størst mulig utstrekning er med i hjemmestyrkene og i tide får den militære trening som er nødvendig for at de skal kunne gjøre nytte for seg når det kreves.

Vi vet fra Balkan, fra Frankrike og Belgia at arbeiderne der har utgjort hovedtyngden av de fri styrkene. Det må aldri kunne sies om de norske arbeiderne at de lå etter sine kamerater i andre land når det gjaldt å gjøre en aktiv militær innsats. Hvert eneste avsnitt av den kamp vi i de siste årene har stått oppe i, og ikke minst den kampepoke som vi nå står foran, skal minnes i Norge så lenge vårt land består. Hver dag må vi huske at det stilles spesielle krav til oss. Det er alle nordmenns enkle plikt å hjelpe til med å befri landet. Enhver arbeider vet dessuten at krigen mot Nazityskland ikke bare er en krig for nasjonal frihet. Den er samtidig et ideologisk oppgjør med de reaksjonære kreftene i hele verden. Det er på mange måter en revolusjonær krig som ikke bare skal føre med seg nazismens tilintetgjørelse, men skape forutsetningene for nye og bedre samfundsforhold i alle land. Enhver bevisst arbeider har derfor særlig grunn til å ta mest mulig aktiv del i striden. Samtidig sier det seg selv at vi alle er forpliktet til å vise et visst minimum av lojalitet og disiplin i denne tiden. Spesielt må dette gjelde på det militære området. Vår konge og konstitusjonelt valgte regjering, og en hjemmefrontledelse som i gjerning har vist at den duger, er i seg selv garanti nok for at de ordre vi får, er på linje med den kamp vi fører og til fordel for oss alle. Ordrene må derfor etterkommes. De som isteden gir seg til med spissfindige politiske funderinger, effektiviserer ikke striden mot den felles fiende. De som er engstlige for at det finnes arbeiderfientlige elementer blant ute- eller hjemmestyrkene, bidrar best til å svekke og isolere disse ved å utbygge samholdet og solidariteten blant arbeiderne og sørge for at de i masse sett sitt preg på de militære formasjonene. Konsentrasjon for siste runde er løsenet i dag.

FF

FRI FAGBEVEGELSE

organ for

Den Fri Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon.

5. årgang

2. februar 1945.

Nr. 5.

De offentlige tjenestemenns og funksjonærens stilling.

Så lenge Administrasjonsrådet satt som den øverste norske sivile myndighet i landet ble det ikke foretatt noen endringer eller inngrep i de offentlige tjenestemenns og funksjonærens stilling. Administrasjonsrådet var jo på sett og vis blitt til med Kongens og Regjeringens samtykke og funksjonærene fant det da som sin plikt å bli på sin post og fortsatte sitt arbeid. De ansettelser og opprykkinger som fant sted under Administrasjonsrådet, fulgte de vanlige prinsipper for ansettelser og opprykkinger innen administrasjonen, og det ble så vidt vi vet i den tiden ikke foretatt noen "politiske" ansettelser. Først i og med at heroven satte inn de kommissariske statsråder den 25. september 1940 skjedde det en radikal endring. Det ble nå snart tydelig at hensikten var å fjerne gode nordmenn fra ledende stillinger og erstatte dem med nazistiske nikkedukker samtidig med at hele den offentlige administrasjon ble utsatt for sterke forsøk på nazifisering. Det er neppe nødvendig å minne om alle de sinnsvake ansettelser av helt u-kvalifiserte folk som fant sted i denne tiden. - Heldigvis fikk man på et forholdsvis tidlig tidspunkt partien om blokade av offentlige stillinger. Denne var fra første stund så effektiv at det praktisk talt var umulig å få besatt offentlige stillinger, som ble lyst ledig. Dette var ganske sikkert grunnen til at "myndighetene" ble forsiktigere med å sparke folk på parten.

Det er ganske klart at alle de funksjonærer som er blitt trefast mot de lovlige norske myndigheter har sett det som sin oppgave i sitt arbeid så langt råd er å hindre overgrep fra "myndighetenes" side overfor befolkningen og midt alle de vansker som krigstiden har ført med seg, ikke minst på rasjonerings- og prispolitikkens område. Den nærmeste fremtid kan imidlertid komme til å stille de offentlige funksjonærer overfor krav om mere aktiv motstand. Vi tenker da her først og fremst på den situasjon som oppstår hvis landet på ny skulle bli krigsskueplass eller vidt sammensveiset at det folkostreik. De offentlige funksjonærer er nå så vidt sammensveiset at det ikke er noen grunn til å tvile på at de loyalt vil følge de paroler som blir gitt og virkelig gjøre en samlet innsats. I overgangstiden mellom okkupasjonen og gjenreisningen vil det være av den aller største betydning at vi på alle felter i den offentlige administrasjon har sikre folk som i et gitt tilfelle kan handle selvstendig og under ansvar overfor de lovlige norske myndigheter. Når selve gjenreisningen skal ta til, vil det vise seg hvor nyttig det har vært at det gjennom hele okkupasjonstiden har sittet folk i de offentlige etater som har bevart kontinuiteten i den norske administrasjon.

Når det gjelder behandlingen av quislingene og overløperne blant tjenestemenn og funksjonærer, er saken klar. De vil omgående bli satt på parten og få sin fortjente straff i samsvar med de bestemmelser som er gitt av den norske regjering. Men like sikkert er det at alle stripe og parolebrytere må bli suspendert og hele deres forhold tatt opp til grundig undersøkning. Dette er ikke bare i de offentlige funksjonærens egen interesse, men et krav som hele folket står samlet bak. På den annen side må de som har mistet sin stilling eller lidt annen overlast gjeninnsettes og få full oppreisning så langt råd er. Ved gjenreisningen må det også bli gjort noe effektivt for å skaffe de offentlige funksjonærer en rettferdig lønnskompensasjon. Det er visstnok så at funksjonærene i Sentraladministrasjonen har fått sine grunnlønninger hevet fra 1. januar 1942, men de ble samtidig fratatt enhver rett til overtidbetaling, og kontortiden ble utvidet slik at i realiteten er det ikke skjedd noen bedring i funksjonærenes økonomiske kår, til tross for at dette stadig er blitt forespillet av de kommissariske ledere i Tjenestemennsforbundet.